

PRESUDA SUDA

30. siječnja 1974.(*)

U predmetu 158/73,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Upravni sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

E. Kampffmeyer, Hamburg,

i

Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, Frankfurt am Main,

o tumačenju Uredbe Komisije br. 1373/70 od 10. srpnja 1970. o zajedničkim detaljnim pravilima za primjenu sustava uvoznih i izvoznih dozvola i potvrda o utvrđivanju unaprijed za poljoprivredne proizvode koji podliježu jedinstvenom cjenovnom sustavu [neslužbeni prijevod] (SL br. L 158 od 20. srpnja 1970., str. 1.),

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, M. Sørensen, predsjednik vijeća, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher i C. Ó Dálaigh (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: J. P. Warner,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 27. lipnja 1973., koje je tajništvo Suda zaprimilo 7. kolovoza 1973., Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Upravni sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u nekoliko prethodnih pitanja o tumačenju Uredbe Komisije br. 1373/70 od 10. srpnja 1970. o utvrđivanju zajedničkih detaljnih pravila za primjenu sustava uvoznih i izvoznih dozvola i potvrda o utvrđivanju

unaprijed za poljoprivredne proizvode koji podliježu jedinstvenom cjenovnom sustavu [neslužbeni prijevod] (SL br. L 158 od 20. srpnja 1970., str. 1.).

Predmet glavnog postupka jest žalba protiv odluke kojom se jamstvo u iznosu koji odgovara količini mekinja, koje tužitelji u glavnom postupku nisu uvezli, proglašava izgubljenim uz obrazloženje da gubitak uvozne dozvole koja nije bila poslana preporučenom poštom nije slučaj više sile, već da rizik takvog gubitka snosi nositelj dozvole.

- 2 U Uredbi Vijeća br. 120/67 od 13. lipnja 1967. (SL br. 117 od 19. lipnja 1967., str. 2269.), osnovnoj uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta žitarica, u 13. uvodnoj izjavi navedeno je da „nadležna tijela moraju imati mogućnost neprestanog praćenja trgovinskih kretanja kako bi ocijenila kretanja na tržištu i prema potrebi primijenila mjere utvrđene u ovoj Uredbi.” [neslužbeni prijevod]

Člankom 12. te uredbe propisano je da „uvoz u Zajednicu ili izvoz iz nje... podliježe podnošenju dozvole za uvoz ili izvoz ... (čije) je izdavanje takve dozvole uvjetovano polaganjem jamstva kojim se jamči uvoz ili izvoz tijekom razdoblja valjanosti dozvole; jamstvo se gubi u cijelosti ili djelomično ako transakcija nije provedena ili ako je djelomično provedena u tom razdoblju.” [neslužbeni prijevod]

Prvo pitanje

- 3 Prvo je postavljeno pitanje treba li članak 2. stavak 1. prvu rečenicu u vezi s člankom 15. stavkom 4. Uredbe Komisije br. 1373/70/EEZ tumačiti na način da u slučaju gubitka uvozne dozvole ne prestaje samo pravo na uvoz već i obveza uvoza tako da jamstvo mora biti oslobođeno, ili na način da u slučaju gubitka uvozne dozvole pravo uvoza prestaje, no obveza naprotiv ostaje, što za posljedicu ima gubitak jamstva.
- 4 Člankom 2. stavkom 1. provedbene Uredbe br. 1373/70 propisano je da se „uvoznom dozvolom odobrava i zahtijeva uvoz ..., u skladu s tom dozvolom, neto količine određenog proizvoda tijekom razdoblja valjanosti dozvole ...” [neslužbeni prijevod]

U članku 15. stavku 2. navedeno je da „[o]slobađanje jamstva podliježe predočenju dokaza ... kad je riječ o uvozu, o ispunjenju carinskih formalnosti.” [neslužbeni prijevod]

Stavkom 4. istog članka propisano je da „[a]ko je dozvola ili izvadak dozvole izgubljen, agencije nadležne za izdavanje mogu predmetnoj stranci iznimno dostaviti duplikat ... [koji] se ne može podnijeti u svrhe obavljanja uvoznih transakcija ...” [neslužbeni prijevod]

U skladu s člankom 16. stavkom 2. „jamstvo se gubi ako nije ispunjena obveza uvoza ili izvoza.” [neslužbeni prijevod]

Međutim, člankom 18. stavkom 1. propisano je da „[a]ko se uvoz ili izvoz ne može obaviti tijekom razdoblja valjanosti dozvole ili potvrde zbog više sile, država članica koja izdaje dozvolu ili potvrdu na zahtjev nositelja dozvole odlučuje da obveza uvoza ili izvoza prestaje i jamstvo se oslobađa ili da se razdoblje valjanosti dozvole ili potvrde produljuje za razdoblje koje se smatra potrebnim s obzirom na nastale okolnosti ...” [neslužbeni prijevod]

- 5 Iz tih odredaba proizlazi da se sustavom polaganja jamstava nastoji osigurati obavljanje uvoza i izvoza za koji su zatražene dozvole ili potvrde tako da Zajednica i države članice mogu sa sigurnošću biti upoznate s predviđenim transakcijama.

S obzirom na obvezu država članica iz članka 12. osnovne Uredbe br. 120/67 da svakom podnositelju zahtjeva izdaju uvoznju ili izvoznju dozvolu, predviđanje ne bi imalo smisla ako dozvole ne bi uključivale obvezu da njihovi nositelji postupaju u skladu s njima.

Sustavom koji je provedbenom Uredbom br. 1373/70 uspostavljen na temelju načela osnovne Uredbe br. 120/67 gospodarske subjekte oslobađa se od njihove obveze samo u slučajevima u kojima uvoznju ili izvoznju transakciju nije moguće provesti tijekom razdoblja valjanosti dozvole zbog slučaja više sile.

- 6 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 2. stavak 1. i članak 15. stavak 4. Uredbe Komisije (EEZ) br. 1373/70 ne treba tumačiti na način da gubitak uvozne dozvole automatski dovodi do prestanka obveze uvoza koja je nastala izdavanjem dozvole.

Prvi dio drugog pitanja

- 7 Prvim dijelom drugog pitanja pita se je li gubitak dozvole slučaj više sile u smislu članka 18. Uredbe Komisije br. 1373/70.
- 8 Budući da je pojam više sile s obzirom na svoj sadržaj različit u različitim područjima prava i njegovim različitim područjima primjene, točno značenje tog pojma utvrđuje se s obzirom na pravni okvir u kojem će proizvoditi učinke.

Stoga pri svakom tumačenju pojma više sile koji se upotrebljava u spornoj uredbi treba uzeti u obzir posebnu narav javnopravnih odnosa između uvoznika i nacionalne uprave, kao i ciljeve te uredbe.

Iz tih ciljeva i pozitivnih odredaba predmetnih uredaba proizlazi da pojam više sile nije ograničen na slučajeve apsolutne nemogućnosti.

- 9 Javni interes, koji zahtijeva što točnije predviđanje kretanja uvoza u svakoj državi članici i kojim se opravdava polaganje jamstva za dodjelu uvozne dozvole, treba uskladiti s potrebom, koja isto tako proizlazi iz javnog interesa, da se trgovina među državama ne ometa pretjerano strogim obvezama.

Prijetnjom gubitka jamstva nastoji se potaknuti uvoznike koji imaju dozvolu da poštuju obvezu uvoza i time osigurati točno predviđanje kretanja uvoza koje se zahtijeva u općem interesu kako je prethodno navedeno.

Iz navedenoga proizlazi da je u načelu uvoznik koji je postupao s dužnom pažnjom oslobođen obveze uvoza ako zbog vanjskih okolnosti ne može obaviti uvoz tijekom razdoblja valjanosti.

- 10 Stoga na prvi dio drugog pitanja valja odgovoriti da je gubitak uvozne dozvole slučaj više sile u smislu članka 18. Uredbe br. 1373/70 ako nastupi usprkos činjenici da je nositelj dozvole poduzeo sve mjere predostrožnosti koje su se mogle razumno očekivati od opreznog i pažljivog trgovca.

Drugi dio drugog pitanja

- 11 Postavljeno je pitanje ispunjava li razumno pažljiv trgovac svoju obvezu dužne pažnje u okviru svojih djelatnosti u Zajednici ako dozvolu šalje redovnom poštom.
- 12 Pitanjem se želi utvrditi stupanj pažnje koji se može razumno očekivati od opreznog i pažljivog trgovca.

U nedostatku izričite odredbe prava Zajednice na nacionalnom je sudu da, vodeći računa o okolnostima slučaja, kaže je li takav trgovac postupao s dužnom pažnjom.

To nije pitanje tumačenja već primjene koje je rezervirano za nacionalni sud.

- 13 Stoga valja odgovoriti da je na nadležnom nacionalnom sudu da odluči, nakon što ocijeni sve činjenične okolnosti u kojima se trgovac nalazio, je li nositelj dozvole postupio kao oprezan i pažljiv trgovac.

Treći dio drugog pitanja

- 14 Naposljetku, postavljeno je pitanje može li se zahtjev na temelju članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1373/70 podnijeti nakon isteka razdoblja valjanosti dozvole.
- 15 Odredbe članka 18. stavka 1. odnose se na zahtjeve za produljenje razdoblja valjanosti dozvole i zahtjeve za poništenje obveze uvoza ili izvoza te za oslobađanje jamstva.

Tim je stavkom izričito propisano da se takvo produljenje može odobriti nakon isteka valjanosti dozvole, ali nisu uređeni zahtjevi za poništenje i oslobađanje jamstva.

Budući da do gubitka dozvole može doći nedugo prije isteka razdoblja valjanosti dozvole, uvoznik možda neće biti u mogućnosti podnijeti svoj zahtjev prije isteka tog razdoblja.

Osim toga, moguće je i da uvoznik za gubitak sazna nakon tog datuma.

Budući da uredba ne sadržava nikakve odredbe o tome, takav se zahtjev može podnijeti nakon isteka razdoblja valjanosti dozvole.

- 16 Stoga je odgovor na treći dio drugog pitanja potvrđan.

Troškovi

- 17 Troškovi Komisije Europskih zajednica, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

uzimajući u obzir postupovne akte,
saslušavši izvješće suca izvjestitelja,
saslušavši usmena očitovanja tužitelja u glavnom postupku i Komisije Europskih zajednica,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika,
uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 177.,
uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EEZ) br. 1373/70 od 10. srpnja 1970., a posebno njezin članak 2. stavak 1., članak 15. stavak 4. i članak 18.,
uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 20.,
uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europskih zajednica,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjem od 27. lipnja 1973. uputio Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Upravni sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), odlučuje:

- 1. Članak 2. stavak 1. i članak 15. stavak 4. Uredbe Komisije (EEZ) br. 1373/70 ne treba tumačiti na način da gubitak uvozne dozvole automatski dovodi do prestanka obveze uvoza koja je nastala izdavanjem dozvole.**
- 2. Gubitak uvozne dozvole slučaj je više sile u smislu članka 18. Uredbe br. 1373/70 ako nastupi usprkos činjenici da je nositelj dozvole poduzeo sve mjere predostrožnosti koje su se mogle razumno očekivati od opreznog i pažljivog trgovca.**

3. **Na nadležnom je nacionalnom sudu da odluči, nakon što ocijeni sve činjenične okolnosti u kojima se trgovac nalazio, je li nositelj dozvole postupio kao oprezan i pažljiv trgovac.**
4. **Zahtjev na temelju članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1373/70 može se podnijeti nakon isteka razdoblja valjanosti dozvole.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 30. siječnja 1974.

[potpisi]

* Jezik postupka: njemački

RADNI PRIJEVOD